

'Nieuwkomers welkom heten'

Sociale samenhang verkrijgen op het platteland kan op veel manieren

De sociale cohesie, de samenhang tussen de bewoners, is op het platteland groter dan in de stad. Het ontstaan van samenhang en sociale vitaliteit van een dorp heeft alles te maken met de mensen die er wonen. „Je hebt voortrekkers nodig, sociaal kapitaal in een dorp”, aldus een aanwezige op de conferentie ‘Sociale cohesie’, vorige week donderdag in Wesepe.

Hoe kun je sociale samenhang in een dorp behouden of versterken? Op die vraag wilde het Katholiek Centrum voor Welzijnsbevordering Overijssel (KCWO) graag een antwoord. Dus gaf het KCWO twee jaar geleden Don Weenink van de Wetenschapswinkel Wageningen UR opdracht de sociale cohesie te onderzoeken in twee Overijsselse dorpen: Lierderholthuis en Wesepe.

Twee traditionele dorpen, met meer oorspronkelijke bewoners dan het gemiddelde plattelandsdorp, met een groter aandeel gelovigen/kerkelijken dan gemiddeld en met een hoger aantal mensen dat lid is van een vereniging dan gemiddeld in een Nederlands dorp. „Saamhorigheid is door de inwoners het meest genoemd als kenmerk van deze dorpen”, vertelt Weenink tijdens de presentatie van zijn onderzoek. „Tachtig procent van de mensen vindt het ook een morele dorpsplicht om iets te betekenen, iets te doen voor het dorp. Dat zijn echt heel hoge cijfers, die echt niet vanzelfsprekend zijn.”

Samen iets tot stand brengen verhoogt de saamhorigheid in een dorp. Dat geldt bijvoorbeeld voor het onderhoud van sportfaciliteiten of het eigen dorps huis. In het onderzoek is het zogenoemde ‘AED-project’ het meest genoemd als gezamenlijke activiteit die de saamhorigheid verhoogt. Via dit project zijn in Wesepe en Lierderholthuis defibrillators geplaatst en volgden vele dorpingen een cursus reanimeren. „Dat zijn symbolen die de saamhorigheid in het dorp weergeven”, aldus Weenink. „In dit dorp staan we voor elkaar klaar, zo ervaren de dorpingen dit.”

Niet iedere dorpsbewoner vindt saamhorigheid in een dorp even belangrijk. Er zijn groepen die minder betrokken zijn bij de gemeenschap, maar dat wel graag meer zouden zijn. Bijvoorbeeld ouderen. Weenink adviseert om de verbor-

gen hulpvragen van ouderen te onderzoeken in Wesepe en Lierderholthuis. Ook voor de jongeren vraagt hij specifieke aandacht. „Stimuleer en ondersteun de jongerenverenigingen in het dorp. „Daar kunnen kinderen en jongeren elkaar ontmoeten en een prettige vorm van sociale controle over elkaar uitoefenen.”

Lotte Vermeij van het Sociaal en Cultureel Planbureau doet in opdracht van het ministerie van LNV al 3,5 jaar onderzoek naar de sociale staat van het platteland. Volgens Vermeij worden de hechte sociale verbanden als een groot pluspunt gezien van het leven op het platteland in vergelijking met de stad. „Op het platteland zien we daarnaast dat de sociale normen en omgangsvormen losser en minder dwingend worden”, zegt Vermeij. „De schaal van sociale relaties wordt groter en je functioneert als dorpsbewoner in meerdere netwerken dan vroeger. Het één sluit het ander echter niet uit.”

Naast sociale samenhang vindt Vermeij ook sociale vitaliteit voor een dorp belangrijk. Uit de zaal komt de opmerking dat leefbaarheid van een dorp samenhangt met de mensen in het dorp. „Je hebt sociaal kapitaal nodig in een dorp, voortrekkers om iets voor elkaar te krijgen.” Een gemeenschappelijk doel formuleren kan een bijdrage leveren aan sociale samenhang. Samen een dorpsvisie maken is daar een voorbeeld van.

Interessant zijn de nieuwkomers in een dorp. Wat is voor hen reden om in het dorp te komen wonen? De rust en de natuur zijn dan veelgehoorde redenen. „Met nieuwe inwoners krijg je andere verenigingen in een dorp”, weet Vermeij. „Bijvoorbeeld een cultuur-historische vereniging. Die kan ook weer geïnteresseerden trekken uit de eigen regio.”

BLOEMETJE

Voor het verkrijgen van sociale samenhang is het belangrijk om nieuwkomers te betrekken bij het dorp. Een vertegenwoordiger van de Vereniging Kleine Kernen Gelderland geeft aan dat zij het boekje ‘Welkom op het platteland’ hebben uitgegeven met ideeën over hoe je nieuwkomers kunt ontvangen in je dorp. Iemand noemt het idee dat de burens op bezoek gaan bij de nieuwkomers. „Neem een bloemetje

mee, zodat nieuwe mensen zich welkom voelen”, oppert een aanwezige. „Mogelijk kun je in een latere fase ook de kwaliteiten van de nieuweling opsporen en benutten. Je hebt elkaar nodig in een dorp, daar kunnen denkers en doeners aan bijdragen.”

De kerken in een dorp dragen ook bij aan de sociale samenhang. Over de kerkgebouwen werd gesteld dat deze voor meerdere functies mogelijk bruikbaar zijn. „Het zou mooi zijn als er over meerdere functies van kerkgebouwen wordt nagedacht voordat dit niet meer betaalbaar is voor de kerkgemeenschap”, aldus een aanwezige.

Volgens Eddy Oude Wesselink van het KCWO is werken aan sociale samenhang nooit af. „Er zijn altijd weer vrijwilligers nodig, er komen nieuwkomers in het dorp, kortom er is altijd dynamiek in een dorp, het is altijd in beweging.”

➤ www.kcwo.nl

Lierderholthuis, één van de twee dorpen in Overijssel waar onderzoek is gedaan naar de sociale samenhang in het dorp.

Foto: KCWO